

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ = Τι είναι δίκαιο Υπάρχει κριτήριο δικαιοσύνης;

1. Ο εξουσιαστικός χαρακτήρας
2. Κριτική
3. Η γλωσσική τυποποίηση
4. Η δικαιοσύνη
5. Η αναγνώριση
6. Ένας κοινωνιολογικός ορισμός

καταδύση ιδεών ότι
δικαίος παντοκράτης
SDS → socialites
εργασίες
↳ υποθέτουν και οι δύο

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΑΘΗΜΑ Η συστηματική προσέγγιση του νομικού φαινομένου

1. Γιατί το θεωρητικό ενδιαφέρον μετατοπίστηκε από το ερώτημα «τι είναι δίκαιο στο νομικό σύστημα;
2. Γιατί υποστηρίζεται ότι το δίκαιο αποτελεί σύστημα;
3. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του νομικού συστήματος σύμφωνα με τον Kelsen; (η πυραμίδα και ο θεμελιώδης κανόνας)
4. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του νομικού συστήματος σύμφωνα με τον Hart; (τα δύο είδη κανόνων και το θεμέλιο του δικαίου)
5. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά του νομικού συστήματος σύμφωνα με τον Luhman; (διπολικός κώδικας, γνωστικό άνοιγμα/κανονιστική ερμητικότητα, αυτονόμηση από την κοινωνική πραγματικότητα και αυτοποίηση)
6. Ποια κριτική ασκείται στη συστηματική προσέγγιση;

ΤΡΙΤΟ ΜΑΘΗΜΑ Το σύγχρονο δίκαιο και η εξέλιξη του

1. Η Διαμόρφωση του δικαίου της νεωτερικότητας : από την νομική πολυσυστηματικότητα στον Κρατικό μονισμό
2. Τα Χαρακτηριστικά σύγχρονου δικαίου : Μεγάλο εύρος (χώροι ελεύθεροι δικαίου) αλλά και άνοιγμα, κινητικότητα, διαπερατότητα
3. Η λειτουργία του σύγχρονου δικαίου: (Κυρωτική & Παιδαγωγική – ιδεολογική)

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΑΘΗΜΑ Η κοινωνιολογική ανάλυση του δικαίου από τους πρώτους κοινωνιολόγους

1. Οι καταβολές της Κοινωνιολογίας του δικαίου
2. 19^{ος} αιώνας : Η εμφάνιση της Κοινωνιολογίας και Ο κοινωνιολογικός σκεπτικισμός απέναντι στο δίκαιο
 - ☐ Το δίκαιο ως μεταφυσικό κατάλοιπο : Auguste Comte
 - ☐ Λιγότερο δίκαιο : Herbert Spencer
 - ☐ Karl Marx : Η απομυθοποίηση του δικαίου
3. Μέχρι τα μέσα 20^{ου} αιώνα : Η κοινωνιολογική κατάφαση στο δίκαιο
 - ☐ Το δίκαιο σύμβολο της κοινωνικής αλληλεγγύης : Emile Durkheim
 - ☐ Το δίκαιο σύμπλεγμα κινήτρων της ανθρώπινης συμπεριφοράς: Max Weber
 - ☐ Το δίκαιο ως μέσο κοινωνικού ελέγχου : Talcott Parsons

ΠΕΜΠΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Η σχέση δικαίου & κοινωνίας υπό το πρίσμα της νομικής επιστήμης

I. 19ος αιώνας και το αποκορύφωμα στις αρχές του 20^{ου} = Από την νομική ως τέχνη στην νομική ως δογματική επιστήμη

Η νομική τυποκρατία

- ☐ Γαλλία= το κωδικοποιημένο δίκαιο & η εξηγητική σχολή
- ☐ Γερμανία= το δίκαιο των νομικών & η νομική εννοιοκρατία
- ☐ Αγγλία= το κοινό δίκαιο & η δεσμευτικότητα των νομολογιακών προηγούμενων
- ☐ Η «καθαρά» νομική επιστήμη: Χανς Κέλσεν

II. Τέλη 19^{ου} με μέσα 20^{ου}

1. Οι αντιδράσεις των αιρετικών νομικών κατά της τυποκρατίας

2. Οι ερμηνευτικές σχολές

- ☐ Η σχολή της στάθμισης συμφερόντων
- ☐ Η ελεύθερη επιστημονική αναζήτηση του δικαίου
- ☐ Η κίνηση του ελευθέρου δικαίου
- ☐ Η κοινωνιολογική νομική θεωρία
- ☐ Ο αμερικάνικος & σκανδιναβικός «νομικός ρεαλισμός»

III. Η επιρροή των αντιφορμαλιστικών τάσεων και η νομική επιστήμη σήμερα: ο νομικός θετικισμός, ιδεολογία των νομικών επαγγελματιών?

ΕΚΤΟ ΜΑΘΗΜΑ Η Κοινωνιολογία δικαίου ως αυτόνομος επιστημονικός κλάδος

I. Εμφάνιση της Κοινωνιολογίας δικαίου 1900-1950 ΟΙ ΘΕΜΕΛΙΩΤΕΣ

- ☐ Ο νομικός πλουραλισμός Georges Gurvitch (1894-1965)
- ☐ Το ζωντανό δίκαιο Eugen Ehrlich (1862-1922)

2. Ανάπτυξη της Κοινωνιολογίας του δικαίου 1960-1980 = εμπειρισμός ανάμεσα στην κοινωνιολογία και την νομική = γίνεται επικουρική επιστήμη της νομικής : έχει το δικό του αντικείμενο με την νομική αλλά το προσεγγίζει με τα θεωρητικά & μεθοδολογικά εργαλεία της κοινω/λογίας

☐ **Θεωρητικές διαμάχες** : διάσπαση μεταξύ Ευρωπαϊκής / θεωρητικής & Αγγλοσαξωνικής / εμπειρικής ΚΑΙ διάσπαση της ΚΔ των νομικών (με κριτική διάθεση στην κυρίαρχη ιδεολογία χώρου) & ΚΔ των κοινωνιολόγων .

☐ **Η κυρίαρχη επίδραση του λειτουργισμού** = από την λειτουργία του δικαίου στις λειτουργίες του δικαίου

☐ **Τέλος δεκατίας 80 Η κρίση ταυτότητας και η αναζωπύρωση του ενδιαφέροντος για το γνωστικό αντικείμενο και τις μεθόδους της ΚΔ**

- Η ΚΔ ως επιστήμη του νομικού χώρου
- Εξωτερική και εσωτερική προοπτική
- Το μοντέλο του Ιανού
- Η μεταμοντέρνα ΚΔ

ΕΒΔΟΜΟ ΜΑΘΗΜΑ

Η υπόθεση του νομικού πλουραλισμού

1. Οορισμός
2. Η ιστορία της ιδέας : Οι Θεμελιωτές και η αυτοαμφισβήτηση
3. Κριτική αξιολόγηση
4. Η κάθετη αντίληψη
5. Η οριζόντια αντίληψη (σε συνδυασμό με την νέα αντίληψη για την συστηματικότητα του δικαίου)
6. Η κυκλική αντίληψη: Για μια μεταμοντέρνα κοινωνιολογία του δικαίου

ΟΓΔΟΟ ΜΑΘΗΜΑ Οι θεωρητικές υποθέσεις του ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ του ΔΙΚΑΙΟΥ & της ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ

I. Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Δίκαιο & Οικονομία
2. Δίκαιο & Πολιτική
3. Δίκαιο & Ιδεολογία
4. Συμπέρασμα = η πολυπλοκότητα του κοινωνικού προσδιορισμού του δικαίου
5. Εξωγενείς παράγοντες = διεθνή νομοθετικά πρότυπα & νομική πολιτισμική επαγωγή (acculturation juridique)
6. Η απροσδιοριστία του δικαίου : τυχαιότητα και αυθαιρεσία

II. Ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Ο νομικός εξελικτισμός : άλλοτε και τώρα
 2. Κριτική εξελικτισμού και η εξέλιξη του δικ ως θεωρητική υπόθεση της ΚΔ
 3. Φαινόμενα σταθερότητας
- ☐ Η αποδοχή του Ρωμαϊκού δικαίου
 - ☐ Το φυσικοδικαϊκό υπόβαθρο των νομικών κανόνων : τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να αποτελέσουν ένα σταθερό πυρήνα δικαίου?

ΕΝΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ Τα μεγάλα θεωρητικά προβλήματα

I. ΔΙΚΑΙΟ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

- ☐ 1.ΚΜ και ο ρόλος του δικαίου
- ☐ Η μακρο-δυναμική του δικαίου & Παραδείγματα
- ☐ 3.Η μικρο-δυναμική του δικαίου
- ☐ Τι χαρακτηρίζει τη σχέση του δικαίου με την κοινωνική μεταβολή;

II. Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΓΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

- ☐ Η πραγματική γνώση του δικαίου
- ☐ Παράγοντες που την εμποδίζουν
- ☐ Διαφορά γνώσης του δικαίου & νομικής συνείδησης

III. Η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

- ☐ Τυπική ισχύς και Ουσιαστική εφαρμογή
- ☐ Διαφορά ανενέργειας / αχρησίας / αναποτελεσματικότητας
- ☐ Φαινόμενα ανενέργειας νόμου

ΔΕΚΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ. Η επιστημονική συμβολή της Κοινωνιολογίας Δικαίου
I. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

1. Η ΕΜΜΕΣΗ

- ☐ Ως προς τις κλασσικές πηγές
- Ο νόμος & η μετατόπιση του κέντρου βάρους στην δικαιοπαραγωγική διαδικασία από την νομοθετική στην εκτελεστική εξουσία
- Εθιμο & διαπίστωση της ύπαρξης ή όχι της συνείδησης περί νομικής δεσμευτικότητας
- Νομολογία & ουσιαστική συμβολή της δημιουργίας και της μεταστροφής της.
- Νομική θεωρία & η επιρροή της στον νομοθέτη και την νομολογιακή διάπλαση του δικαίου
- ☐ Ως προς τις Διεθνείς Συμβάσεις ή υπερεθνικές πηγές δικαίου : η εναρμόνιση δικαίων στη Ε.Ε.
- ☐ Ως προς την συμβατική πρακτική και τη διαιτητική επίλυση των διαφορών (lex mercatoria)
- ☐ Ως προς τα εξωθεσμικά κέντρα παραγωγής δικαίου : η αυτορρυθμιστική ικανότητα της κοινωνίας , νομικός & δικαιοδοτικός πλουραλισμός

2. Η ΑΜΕΣΗ = Η νομοθετική κοινωνιολογία

II. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗ που προϋποθέτει την ερμηνεία

- ☐ Η ερμηνεία υπό ευρεία & στενή έννοια & Ο δημιουργικός ρόλος του δικαστή
- ☐ Οι αμερικάνικες σχολές απομυθοποίησης της ερμηνείας :
- ☐ Η κοινωνιολογική ερμηνεία του δικαίου
- ☐ Ρεαλιστικές προσεγγίσεις της νομικής ερμηνείας : Αμερικάνικος νομικός ρεαλισμός, Κίνηση για την κριτική μελέτη του δικαίου & Ερμηνευτική ανάλυση

ΕΝΔΕΚΑΤΟ & ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ
Η ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

1. Τι είναι μέθοδος
2. Ποια η σχέση θεωρίας και έρευνας
3. Διακρίσεις της έρευνας και ορισμοί των τεσσάρων (4) μεθόδων
4. Ποια προβλήματα παρουσιάζει η χρήση της πειραματικής μεθόδου στη κοινωνιολογία του δικαίου;
5. Η ιστορικο-συγκριτική μέθοδος στη Κοινωνιολογία του δικαίου; Ποια τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα της;
6. Η μονογραφική έρευνα; Ποια τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα της;
7. Η συμμετοχική παρατήρηση; Ποια τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα;
8. Ποια τα στάδια της έρευνας με ερωτηματολόγιο; Ποια τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της;
9. Τι θεωρείται τεκμήριο; Ποια είναι η τεχνική διερεύνησης τους;
10. Τι γνωρίζετε ειδικότερα για:
 - ☐ Τα πρακτικά νομοπαρασκευαστικών επιτροπών
 - ☐ Τις δικαστικές αποφάσεις
 - ☐ Τα νομικά έγγραφα
 - ☐ Τις στατιστικές
 - ☐ Την αρθρογραφία των εφημερίδων;
 - ☐ Τα εξωνομικά κριτήρια;